

Потврда начелника генералштаба кинеске војске Чен Бингдеа да Кина гради свој први носач авиона дефинитивно је разуверила све оне који су имали још неке сумње да друга највећа економија на свету полако али и сигурно постаје светска војна сила. Упркос званичној политици Пекинга о „мирољубивом расту” и „немешању у унутрашње послове других земаља”, огроман развој и модернизација кинеских војних капацитета све више брине, пре свега, САД али и њене савезнике у Северноатлантској алијанси.

Према очекивањима експерата, за неколико месеци би из кинеске луке Даљен могао да исплови први кинески носач авиона, који је заправо модификовано пловило „Варјаг”, из совјетске ере, које никад није завршено те је после распада СССР-а продато Кини и потом допремљено из луке у Украјини.

Кинеске власти су тад тврдиле да ће ово пловило бити коришћено за коцкарницу, али, како оцењују западни војни аналитичари, изградња првог кинеског носача авиона, дугог 300 метара, донедавно је била једна од најчуванијих тајни Кине. Странцима је дуго било забрањиван приступ луци Даљен, на североистоку Кине, али је било тешко сакрити пловило од 67.500 тона, тако да су се недавно појавиле и извесне фотографије у кинеским државним медијима.

Дописник Би-Би-Сија из Пекинга извештава да кинеска авијација већ одавно вежба функционисање на носачу авиона, и то на моделу овог пловила које је изграђено на копну. Претпоставља се да ће до краја године на мору у потпуности функционисати први кинески носач авиона.

Овај напредак у развоју војних капацитета само је један од неколико показатеља протеклих десет месеци који доказују да се друга највећа економија на свету убрзаним корацима креће ка статусу глобалне војне силе, директно парирајући Сједињеним Америчким Државама. Допловљавање кинеске ракетне фрегате до либијске обала у тренутку кад је почело бомбардовање Либије и све значајније политичко и војно ангажовање Пекинга у оквиру Шангајског споразума о сарадњи представља необорив доказ да Кина има не само глобалне економске амбиције, већ и велике амбиције да буде веома значајан партнер у одлучивању о свим питањима који се тичу светске безбедности.

Премда америчке стратегије одавно брине огроман развој кинеске војске, експерти НАТО-а тек онедавно увиђају да су односи алијансе и Кине тек новијег датума и да при томе Брисел није сигуран колики су заиста војни капацитети Кине. Док у току „хладног рата“ практично није било односа између НАТО-а и Кине, постхладноратовски односи су практично почели бомбардовањем кинеске амбасаде у Београду 1999. године.

На недавно одржаном пролећном заседању Парламентарне скупштине НАТО-а у Варни, бугарски парламентарцац Асен Агов је припремио извештај „Раст Кине и могуће последице на НАТО“ у којем истиче да је неопходно да алијанса успостави добру сарадњу са Кином, предлажући да се успостави размена војних кадрова. Парламентарна скупштина НАТО-а, која формално није део овог савеза, требало би да у септембру усвоји овај извештај, при чему парламентарци држава НАТО-а планирају да у међувремену оду у посету кинеским колегама.

„Будући да је по броју становника и потрошњи енергије рангирана на првом месту у свету, на другом месту по величини економије а на трећем по нуклеарном арсеналу, раст Кине изазива 'недовољно пажње' НАТО-а“, каже Агов и додаје да Кина све више учествује у глобалним политичким и безбедносним дебатама, при чему се многе од њих директно или индиректно тичу безбедносних интереса НАТО-а.

Према оцени Агова, интереси алијансе и Кине сусрећу се у Авганистану, централној Азији, Блиском истоку, проблему пирата, тероризма, као и питању ширења оружја за масовно уништење. Премда НАТО брине кинески однос према питању нуклеарног програма у Северној Кореји и Ирану, Агов је уверен да овај војнополитички блок може да сарађује са Кином.

„НАТО би могао да позове Кину да одрже заједничке војне вежбе у сузбијању пирата, будући да је то питање које брине обе стране“, каже Агов.

Међутим, док у оквиру алијансе још разматрају могуће видове сарадње са Кином, Пекинг ширење свог војнополитичког утицаја већ спроводи кроз Шангајски споразум о сарадњи, што све више представља азијски пандан НАТО-у.

Јан Сијетонг, водећи кинески експерт и директор Института за међународне студија при Универзитету Цингуа, недавно је изјавио да ће Кина још брже напредовати у свом утицају у централној Азији уколико буде успела да успостави добре односе са суседима, као што је то учинила са чланицама Шангајског споразума о сарадњи.

„Оснивање Шангајског споразума о сарадњи деведесетих година сматра се за најуспешнији дипломатски потез Кине. Циљ оснивања је да се супротстави америчкој стратешкој тежњи да повећа свој војни продор у централној Азији”, рекао је Јан на семинару одржаном у Кинеској академији друштвених наука.

(Политика)